

Suomen Sairaanhoidajien lausunto hallituksen esitykseen eduskunnalle laiksi lääkelain ja sairausvakuutuslain muuttamisesta

Viety lausuntopalveluun 20.10.2022

Suomen Sairaanhoidajat kiittävät mahdollisuudesta lausua Hallituksen esitystä eduskunnalle laiksi lääkelain ja sairausvakuutuslain muuttamisesta. Kannatamme henkilöstömitoituksen toteuttamisen mahdollistavia kustannussäästötoimia, mikäli niiden haittavaikutukset eivät ole kenellekään kohtuuttomat. Tässä yhteydessä suurimmat vaikutukset kohdistuvat lääketeollisuuteen vähentäen biologisten lääkkeiden tukkuhintoja ja lisäksi hintakilpailua.

Tämän esityksen perusteella lakimuutoksilla ei ole lääkkeenkäyttäjälle sanottavia taloudellisia vaikutuksia, ellei lääkkeenkäyttäjä itse halua pidättäytyä kalliimmassa tuotteessa. Tässä yhteydessä ja lääkettä määrättäessä on huomioitava, että lääkkeenkäyttäjissä on myös sellaisia, joiden on vaikea oppia uudenlaista laitetta esim. muistisairaat. Tällöin biologisen lääkkeen vaihtokieltoon tulisi olla lääketieteellinen syy. Mahdollisesti kolmen kuukauden välein tapahtuva laitevaihto on haasteellinen niille, keillä on laitteen käytön kanssa oppimisvaikeuksia.

Apteekkivaihdon todetaan lisäävän apteekkihenkilökunnan suorittaman ohjauksen tarvetta. Kun tämän lain vaikutukset ja lääketaksasta annetun valtioneuvoston asetuksen ja apteekkiverolain muuttamisen vaikutukset osuvat samanaikaisesti apteekkeihin, voi syntyä tilanne, jossa samaan aikaan asiakkaiden ohjaustarve lisääntyy ja apteekkien tarve henkilöstön vähentämiselle kasvaa. Tämä siirtää ohjauksen painetta entisestään terveydenhuoltohenkilöstölle, josta myös on suuri pula ja ohjausresurssit muutoinkin vähäiset. Ohjauksen tarpeen lisääntymisen arvioitiin esityksessä ajoittuvan pääasiassa seuraavalle kahdelle vuodelle. Viime kädessä vaikutukset kohdistuvat lääkkeenkäyttäjään ja hänen sitoutumiseensa lääkehoitoon, jos hän ei saa riittävää laiteohjausta.

Esityksessä nostetaan esiin lain vaikutuksia arvioitaessa, että apteekkien on varattava ohjeistusta varten asianmukaiset rauhalliset tilat, jossa lääkkeiden käyttäjien neuvonta tapahtuu asianmukaisesti ja lääkkeiden käyttäjien yksityisyyden suoja huomioidaan. Tässä yhteydessä nostamme esiin apteekkien asiakkaan heikohkon yksityisyyden suojan ylipäättään. Yksityisyyden suoja apteekkeissa tulisi nostaa muutoinkin nykypäivän vaatimusten tasolle. Yksityisyyden suoja tarvitsevaa lääkeohjausta annetaan muutoinkin reseptiasiakkaille. Todella usein tai oikeastaan lähes aina apteekkeissa reseptiasiakkaiden palvelupisteet ovat sijoitettu siten, että jonottavat asiakkaat istuvat odotusmassassa asioimassa olevan asiakkaan takana 1–3 metrin etäisyydellä, josta on esteetön näkö- ja kuulotäisyys palvelupisteelle. Lääkepakkaukset näkyvät jonottajille ja keskustelu kuuluu usein esteettä kiusallisen hyvin jonottaville. Huomiota tämä vaatii siitäkkin syystä, että heikko yksityisyydensuoja on jo käytännössäkin mahdollistanut varastamistarkoituksessa ostotapahtumia seuraavien henkilöiden tiedon saannin asiakkaan lääkkeitä. Asiakkaan, varasta kiinnostavia lääkkeitä on yritetty anastaa apteekin ovien ulkopuolella. Asiakkaan yksityisyydensuoja apteekissa on epäkohta, joka vaatii pikaista huomiota.

20.10.2022

Nina Hahtela, pj, Suomen Sairaanhoidajat

Liisa Karhe, asiantuntija, Suomen Sairaanhoidajat